

جایی که نقاشی و عکاسی در هم ادغام می شوند

ریچارد وودوارد^[۱]

فروغ خبیری

دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر دانشگاه تربیت مدرس

چکیده

هنر از دیرباز برای انتقال معانی و بازنمایی دارای رسانه‌هایی بوده است، این رسانه‌ها در گذشته محدودتر بوده و مرز مشخصی داشته‌اند. با ظهور عکاسی در اواخر قرن نوزدهم، این هنر به عنوان رسانه‌ای رقیب نقاشی وارد جهان هنر شد. در این مسیر نقاشی و عکاسی کمک‌های زیادی به یکدیگر کردند اما از آنجا که یکی از ویژگی‌های هنر معاصر در هم ریختن مرز رسانه‌ها است، اخیراً آثار هنرمندان به گونه‌ای است که تعیین عکس یا نقاشی بودن آن‌ها دشوار است. ریچارد وودوارد منتقد هنری مجله نیویورک تایمز چندی پیش مقاله‌ای پیرامون همین موضوع نوشته است؛ او در این مقاله چهار هنرمند برجسته هنر معاصر (گرهارد ریشتر، وید گایتون، آلفرد لزی و جیمز ولینگ) را به همراه نمایشگاه‌هایشان معرفی کرده است، متن زیر ترجمه مقاله او است که دسامبر گذشته در وال استریت ژورنال به چاپ رسیده است:

از زمان اعلام اختراع عکاسی توسط داگر^[۲] در سال ۱۸۳۹، نقاشان رقابت حساسی با عکاسان دارند. نمایندگان آوانگارد رسانه‌های دیگر، در دوره‌های مختلف، عکاسی را رسانه‌ای متعلق به خواص اعلام کردند یا آن را به تمسخر، یک چشمی یا مرده نامیدند. عکاسی به عنوان یک جانشین برای جنبش‌های هنری، از امپرسیونیسم تا پاپ، توانسته بود خودش را با رد یا تأیید آخرین ابزارهای تصویرساز تعریف کند.

برخی از شماره‌های تایمز در شش ماه گذشته نشان می‌دهد که نقاشی و عکاسی در یک رابطه تنگاتنگ و قفل شده باقی مانده‌اند و با این حال همچنان در عصر دیجیتال از یکدیگر بهره می‌برند، چیزی که پیش از این وجود نداشته است. امکانات جدید برای تغییر دادن تصاویر در فتوشاپ و برنامه‌های دیگر به هنرمندان نسل قدیم و جدید کمک زیادی کرده است. حتی در بعضی موارد مبهم، مدت زیادی نیست که مشخص گردیده چه چیز عکس است و چه چیز نقاشی.

وید گایتون^[۳]

ژانویه گذشته، وید گایتون در موزه هنر ویتنی کارهای خود را به نمایش گذاشت. این هنرمند چهل ساله آثار خود را برای کسانی نمایش می‌دهد که رایانه‌های آن‌ها ابزار شخصی هر روزه و رایج‌ترین وسیله بین رسانه‌هایشان است. او به بیش از هشتاد اثر در این مجموعه ارجاع می‌دهد (بعضی از آن‌ها به بلندی ۱۴/۵ متر) این آثار، نقاشی به حساب می‌آیند زیرا بیشتر آن‌ها روی کتان کار شده است. نمایشگاه‌گردان این نمایشگاه در کاتولوگ کار می‌گوید: «این مسأله مطرح می‌شود که نقاشی چیزی است که خودش را نقاشی می‌کند».

1- Richard B. Woodward

2- Louis Daguerre

۳- Wade Guyton (۱۹۷۲) هنرمند آمریکایی است که روی کاغذهایی که از روزنامه‌ها یا جاهای دیگر به دست می‌آورد اشکالی شبیه X و U و پرینت می‌کند. گایتون به جای کاغذ از بوم استفاده می‌کند، در آثار او یادآوری‌های متعدد سنت‌های مدرنیستی دیده می‌شود.

یا پاره کردن عکس از یک کتاب یا مجله می‌یابد. او آنچه کشف می‌کند را در رایانه‌اش اسکن کرده و سپس تصویر را روی صفحه رایانه جابه‌جا می‌کند، سپس تصاویر اسکن شده دیگر را به آن اضافه می‌کند تا به ترکیبی که می‌خواهد برسد. در نهایت، او چاپ کارش را نمایش می‌دهد. لکه‌ها، کبودی‌ها، برجستگی‌ها و نقاط روی بوم‌های او نتیجه کار او روی پارچه است به دلیل آنکه پارچه بوم برای داخل شدن در یک دستگاه پرینتر طراحی نشده است. در پروژه کار گایتون، تصادف به اندازه تأمل اهمیت دارد. گایتون در نمایش کارهایش هیچ دغدغه‌ای درباره اینکه تصاویر از کجا می‌آیند یا چه اتفاقی قرار است برای آن‌ها بیفتد ندارد، اما این مورد درباره گرهارد ریشتر صادق نیست.

(تصویر شماره ۱)

۲- گرهارد ریشتر^[۵]

هیچ نقاش زنده‌ای به اندازه این نقاش هشتادساله آلمانی در مورد رسانه رقبیش یعنی عکاسی دارای دوفکر و احساس متضاد نیست. نقاشی‌های نواری^[۶] او پاییز گذشته در گالری مارین گودمن تأییدی بر این دغدغه بود. او به جای آفرینش نقاشی‌های محو از عکس‌ها؛ شیوه‌ای که از سال ۱۹۶۰ به آن می‌پرداخت، از سال ۱۹۹۰ با یک الگوریتم رایانه‌ای شروع به آنالیز کارهای انتزاعی سابقش کرد. با استفاده از نرم‌افزاری که به‌طور تصادفی ۴۰۰۰ الگوی متفاوت تولید می‌کرد و با اسکن آن‌ها، ۸۹۱۰ نوار رنگی متمایز از رنگ‌ها و خط‌ها خلق کرد. ریشتر علاقه داشت بخش‌هایی از کارش در ترکیب‌بندی را انتخاب کرده و مرتعش نماید. نتیجه کار را که شبیه نمای نزدیک

۵- Gerhard richter گرهارد ریشتر هنرمند مشهور آلمانی است که به باور بسیاری بزرگترین نقاش در حال حیات جهان محسوب می‌شود، او در آخرین مجموعه‌اش (نقاشی‌های نواری) تصویر نقاشی‌های پیشین‌اش را به رایانه می‌دهد و از آن‌ها تصاویری با رنگ‌های نواری متعدد ایجاد می‌کند.

6- Strip paintings

تصویر شماره ۱: وید گایتون (اثر بدون عنوان گایتون از سال ۲۰۰۶ در میان یکی از هشتاد اثر انتخاب شده)

تصویر شماره ۲: نقاشی‌های نواری، گرهارد ریشتر

اما گایتون حروف و کلمات خود را با تیوب یا قوطی رنگ، رنگ‌آمیزی نمی‌کند. چیزهایی که او روی این سطوح طراحی می‌کند عکاسی ماشینی^[۴] هستند. گایتون ادعا می‌کند که هیچ مهارت دستی‌ای در استفاده از قلم‌مو و یا مداد ندارد و تصاویرش را از راه گشت و گذار در اینترنت و

4- photomechanical

بازبینی کرد. او دیالکتیکی میان رسانه و نسل‌ها ایجاد کرد که راجع به اهمیت نقاشی در فرهنگ بصری در حال نابودی است. این مجموعه بر پایه بخشی از کار اندرو وایت^[۱۲] بود که تأثیری قطعی روی کار ولینگ جوان گذاشت، این تصاویر نتیجه ثبت سفرهای او به دنیای وایت در دو سال گذشته بود. چاپ‌های جوهرافشان^[۱۳] او روی کاغذ حساس عکاسی از سوژه‌هایی که ارجاعات مستقیم به نقاشی‌های وایت دارند مانند پنجره‌های یخ زده در اتاق سفید، شاخه‌های جلوی در، فضای داخل یک کامیون، قلاب بیرون زده از سقف یک طولیه، سه پایه نقاشی مقابل دیوار و حتماً یک چمن‌زار لجنی پائین یک مزرعه است. ولینگ همانند ریشر، علاقه‌ای به ترک عکاسی رئالیسم و ثبات موجود در جهان نداشت. او در عین حال هشدار می‌دهد که توجه بیش از اندازه به جزئیات هر چیزی-مخصوصاً در نشانه‌های زندگی آمریکای شهری- می‌تواند یک دام نوستالژیک باشد. (تصویر شماره ۳)

سری دیگر در این نمایش، گروهی از عکس‌ها با عنوان «پویایی سیال» بودند که او آن‌ها را با رنگ‌های ساده شبیه نقاشی‌های اندرو وایت گرفت و به وسیله گراپنت مپ در فتوشاپ به اجرا گذاشت. نتیجه غیرقابل پیش‌بینی شبیه نقاشی‌های انتزاعی چرخان شد، عنصر شانس نقش مهمی را در الگوهای نقاشی ریشر بازی می‌کرد. (تصویر شماره ۴)

در کاتالوگ نمایشگاه ریشر، بنجامین بوکله مورخ تاریخ هنر کار جدید او را این گونه شرح می‌دهد: سوژه یک بوم با قلم‌مو از بیست سال پیش جای خود را به رایانه‌های خودکار تصادفی داده است، این جانشینی زمانی ضعیف بوده و حال قدرتمندانه خود را با چالش‌های تکنولوژی وفق می‌دهد مثل اینکه نقاشی بار دیگر به خاطر نتایج تکنولوژی در مسیر افول قرار گرفته است. او هنرمند را برای عدم پذیرش در بازگشت به نقاشی گذشته تحسین می‌کند و شکایت برای از دست رفتن نقاشی را در دوره سیطره فرهنگ دیجیتال عبث می‌داند.

بوکله در عبارت «بار دیگر» به این نکته اشاره می‌کند که بحث‌ها بر سر سلطه ماشین در خلق تصاویر، جدید نیستند و این بحث‌ها پایانی ندارند. در قرن نوزدهم از طرفی عکس‌هایی با تکنیک (hand-tinted) وجود داشت و از طرف دیگر نقاشی‌های فتورئال و این بدین معنی است که عکاسان و نقاشان آزادانه وام‌دار یکدیگر هستند، حتی زمانی که برای بنا نهادن هویت هنری و تفوق خودشان با یکدیگر نزاع کنند.

در زمان کنونی احتمالاً نوعی تساوی یا ترک مخاصمه بین این دو رسانه به وجود آمده است. دشوار است که بگوییم در نقاشی‌های نواری گرهارد ریشر کدام عنصر مسلط است، در حالی که در نمایش لزلی قلم‌موی دستی یا حرکت ماوس موقعیت کار را کنترل می‌کند. هنرمند وابسته به رایانه‌ای چون وید گایتون از نبود نقاشی گله نمی‌کند چرا که مقیاس کار و جنبه تزئینی در کار او اهمیت بیشتری دارد.

تنش میان رسانه‌ها از بین نرفته است. همه تصاویر در عصر دیجیتال شبیه یک سوپ هستند که هر کسی آزادانه از آن نمونه‌ای برمی‌دارد. اما اگر هنر می‌خواهد برای هر سلیقه‌ای باقی بماند هویت‌ها و منابع تشکیل‌دهنده آن هنوز اهمیت دارند. ■

از لایه‌های معدن است، روی کاغذ عکاسی تهیه کرده و هر چاپ ماشینی را به عنوان نسخه‌ای منحصر به فرد به فروش می‌رساند. (تصویر شماره ۲)

۳-آلفرد لزلی^[۱۴]

آلفرد لزلی هنرمند هشتادساله آمریکایی هم، صنایع دستی خود را به همین روش در عصر دیجیتال به روز می‌کند. تابستان گذشته، نمایش آثار او مشابه ریشر، بازیافتی از هنر قدیمی بود؛ این مجموعه شامل یک سری ۲۵ تایی از پرتو زنان بدن نام است که بین سال‌های ۱۹۶۸ تا ۱۹۸۶ نقاشی شده بود. لزلی این سری جدید، با عنوان زندگی برخی از زنان، را روی لوح رایانه خود با کمک یک قلم مخصوص، ماوس و فتوشاپ بازچیدمان کرد. سپس نتایج تلفیقی‌اش را تحت عنوان چاپ‌های لایت جت^[۱۵] روی کاغذ عکاسی تولید کرد. شهرت لزلی به خاطر رئالیسم غیرطبیعی فیگورهایش است. او از چالش‌هایی که فتوشاپ برای هنرمندان ایجاد کرده بود لذت می‌برد و می‌گفت: «من ترکیبی از درجه رنگ‌ها را طبقه‌بندی می‌کنم تا آن‌ها را بریده بریده نگاه دارم» او در جایی دیگر می‌گوید: «تجربه نقاشی‌های من در آفرینش بصری رنگ به من کمک بسیاری کرد». این کارهای جدید در ذهن او عکس-کلاژ نیستند و ترجیح می‌دهد آن‌ها را نشان‌های پیکسلی^[۱۶] بنامد. همین جاست که شباهت میان فایل‌های دیجیتال و نت‌های موسیقی پدیدار می‌شود.

۴-جیمز ولینگ^[۱۷]

در نمایشگاه عکس‌های جیمز ولینگ با عنوان سرریز^[۱۸] نیز هنرمند گذشته‌اش را

7-Alfred leslies

هنرمند و فیلم‌ساز آمریکایی است او ابتدا در اکسپریونیسیم انتزاعی موفقیت‌هایی کسب کرد و سپس به نقاشی رئال فیگوراتیو روی آورد، او مجموعه اخیرش (زندگی بعضی از زنان) که با نرم‌افزارهای کامپیوتری کشیده شده است را به وسیله پرینتر عکاسی چاپ کرده و به عنوان عکس به نمایش می‌گذارد.

8- Light jet

9- pixel scores

10- James Welling

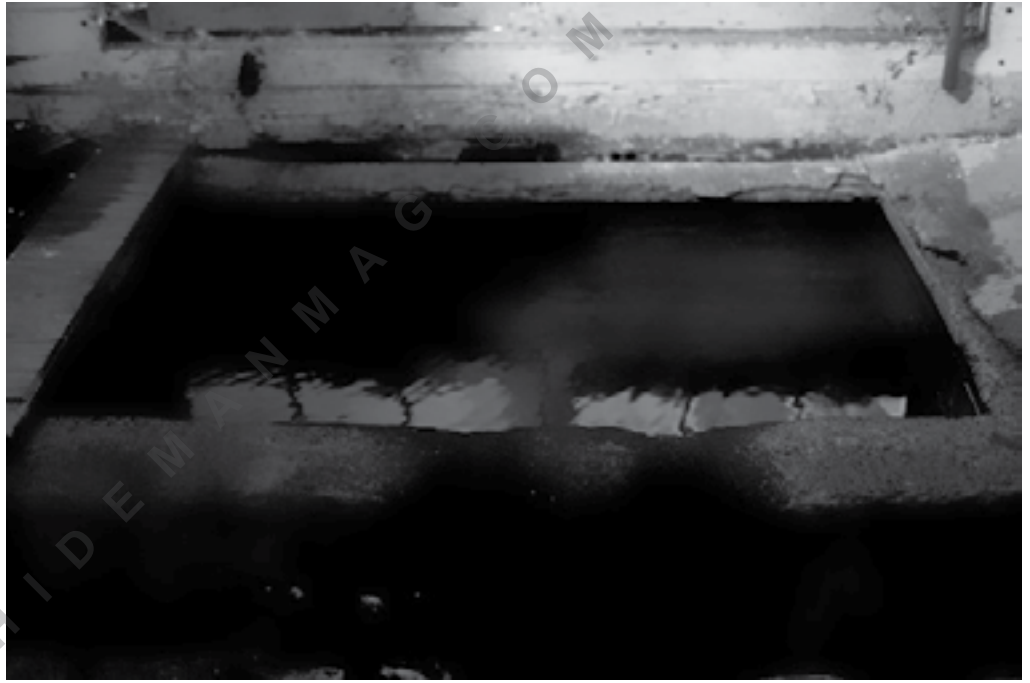
جیمز ولینگ (۱۹۵۱) هنرمند آمریکایی است که تلاش کرده رابطه عکاسی و نقاشی را بررسی کند، او در مجموعه کار اخیرش عکس‌هایی شبیه نقاشی می‌گیرد و آن‌ها را روی کاغذهای بافت‌دار چاپ می‌کند تا حس نقاشانه به آن‌ها بدهد.

11-Overflow

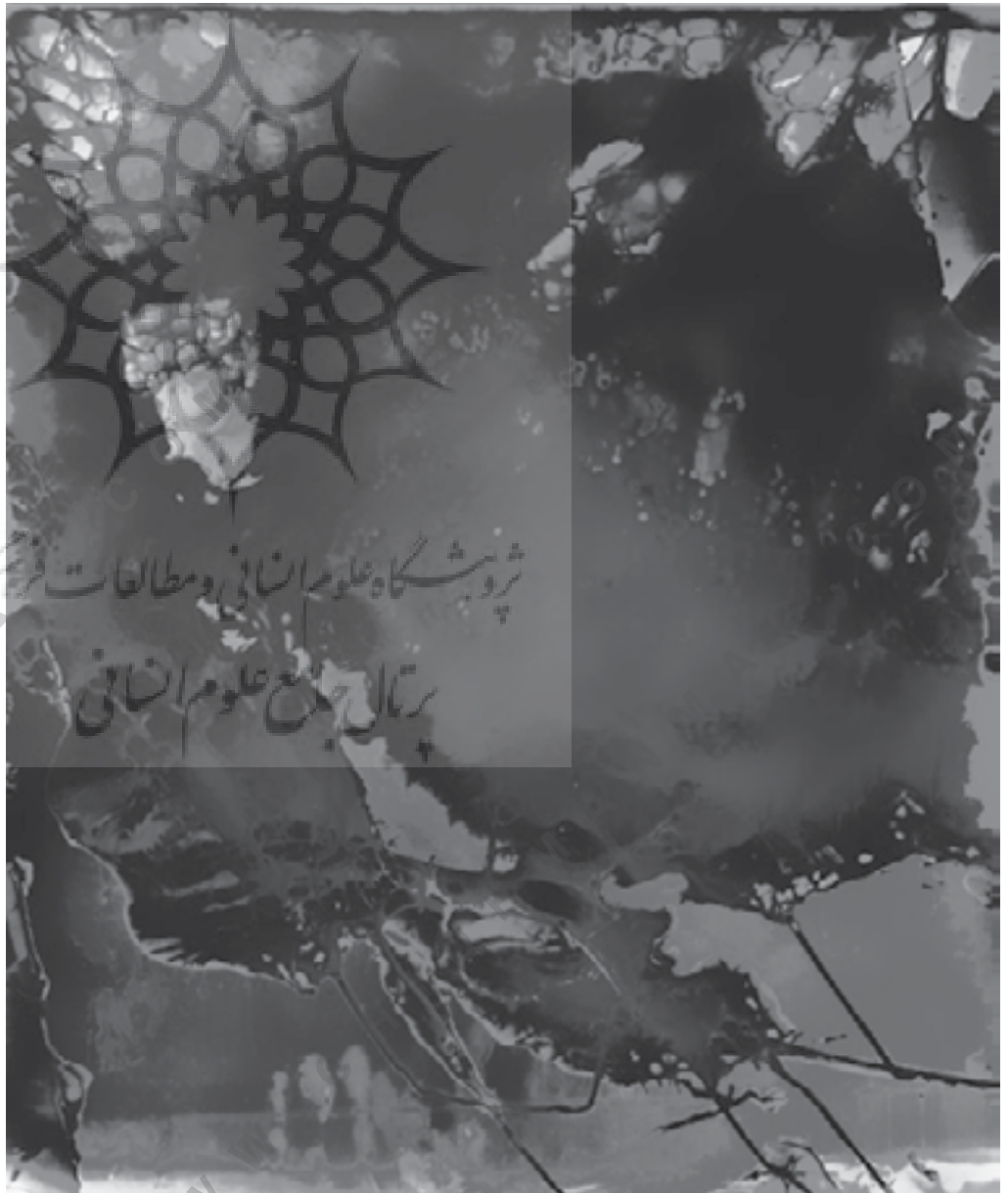
12-Andrew Wyeth

13-inkjet

تصویر شماره ۳: سرریز (overflow)، جیمز ولینگ

تصویر شماره ۴: پویایی سیال، جیمز ولینگ